

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (III) kokous 2/2018

Aika 4.9.2018, klo 14.00–17.00

Paikka MMM kokouskeskus, Mariankatu 9, kokoushuone Pullonkaula

Pöytäkirja

Paikalla Jäsenet ja (varajäsenet)

Puheenjohtaja Mika Leppinen

Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto ry

(*Pauliina Lehtola*)

Kissatoiminta

Veikko Saarela, Suomen Kissaliitto

(*Mari Vainionpää*)

Hevostoiminta

Reija Junkkari, Hippos ry

(*Katja Hautala*)

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Jarmo Perälä

(*Markku Varjo*)

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Laura Hänninen, Helsingin yliopisto

(*Tarja Koistinen, Luonnonvarakeskus*)

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi

(*Elisa Aaltola*)

Elintarviketurvallisuusvirasto

Sari Salminen

(*Marjukka Anttila*)

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomainen

Maria Wahlfors, Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö

(*Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto*)

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Kati Pulli, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry

(*Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia*)

Käytännön eläinlääkintätyö

Marika Melamies

(*Suvi Hoinola*)

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Päivi Tiitinen

(*Harri Ahokas*)

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy

(*Santeri Pionimäki*)

Pysyvä asiantuntija

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.10.
2. Kokous järjestäytyi. Paikalla oli 11 jäsentä. Jäsenet esittäytyivät.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että eläinten hyvinvointilakia viimeistellään. Laki on menossa eduskunnan käsittelyyn lokakuun alussa. Asetusten valmistelusta saadaan lisää tietoa myöhemmin syksyllä. Lain arvioitiin tulevan käsitellyksi eduskunnassa tällä istuntokaudella. Puheenjohtaja totesi lakiesitykseen tulleen tyydyttäviä muutoksia lausuntokierroksen jälkeen. Asetuksista tullaan keskustelemaan neuvottelukunnassa myöhemmin. Selvitys koirien pakollisen rekisterin pitäjistä ja toteutuksesta on parhaillaan työn alla. Rekisteröinnin edellytyksenä on koirien pakollinen tunnistusmerkintä.

Kilpailueläinlääkäriin rooli tulee muuttumaan: kilpailuissa, joissa eläinlääkäriin läsnäoloa edellytetään, eläinlääkäri avustaa kilpailun järjestäjää osana omavalvontaa valvomaan eläinsuojelulainsäädännön noudattamista. Kilpailueläinlääkäri on asiantuntija, jolla on valtuudet päättää, mikä on kilpailussa eläinten hyvinvoinnin kannalta hyväksyttävää ja mikä ei. Lajien omissa kilpailusäännöissä voi olla myös tiukempia, lain ylittäviä vaatimuksia eläinlääkäriin aseman suhteen, ja järjestö voi halutessaan esimerkiksi poistaa eläimen kilpailusta muutenkin kuin eläinlääkäriin määräyksestä. Eläinlääkäri tukee tapahtumajärjestäjää eläinten hyvinvoinnin varmistamisessa.

4. Neuvottelukunta suunnitteli toimintaansa. Sähköpostiäänestyksen perusteella neuvottelukunnan listaamien aiheiden tärkeysjärjestys oli seuraava:

- Neuvottelukunnan profiilinnosto ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus
- Eläinsuojelurikokset ja -rikkomukset
- Eläinjalostus
- Lemmikinottamisen kynnyksen nostaminen
- Lemmikinpidon kustannukset
- Eksoottisten eläinten verkkokauppa
- Eläinten opettaminen ja kouluttaminen
- Lapset ja eläintenpidon tulevaisuus
- Lemmikkieläinten ruokinta ja hoito
- Hevonen lemmikkieläimenä

Puheenjohtaja totesi, että neuvottelukunta on käsitellyt eläinjalostusta jo useaan otteeseen aiemmilla kausillaan. Eksoottisten eläinten jalostusta sen sijaan ei ole vielä juurikaan ruodittu, esimerkiksi letaalitekijöiden osuutta jalostuksessa. Eläimen terveyttä voidaan parantaa jalostuksen keinoin, mutta ylilyönteihin ja hyvinvointia heikentäviin ominaisuuksiin johtavaa jalostusta ei pidetä hyväksyttävänä. Jalostuksessa toivottujen ominaisuuksien rinnalla voi periytyä myös hyvinvointia heikentäviä ominaisuuksia, mikä on syytä huomioida jalostuksesta keskusteltaessa.

Ministeriö tulee todennäköisesti pyytämään neuvottelukunnalta apua jalostusaiheiden kanssa kuluvan syksyn aikana. Edellisellä kaudella käsiteltiin eri eläinryhmien jalostusta, johon liittyvät esitykset löytyvät neuvottelukunnan verkkosivulta (<https://mmm.fi/seura-ja-harrastuselainten-hyvinvoinnin-neuvottelukunta>) sikäli kuin esittäjä on luvannut esityksestä julkaistavaksi verkossa.

Järjestöjen osalta todettiin, että niillä on jo omat ohjelmansa ja sääntönsä jalostuksen tueksi, ja neuvottelukunnan tulisi tukea järjestöjen jalostustoimintaa eläinten hyvinvointia edistävään suuntaan. Todettiin, ettei jalostuksesta ole tarpeen tehdä kannanottoa, vaan auttaa lainsäätäjää sallitun jalostuksen rajojen määrittämisessä.

Neuvottelukunnan kannanottojen luonteesta todettiin, että niissä on kiinnostavuuden takaamiseksi oltava uusi näkökulma aiheeseen etenkin, jos aihetta on jo aiemmin käsitelty neuvottelukunnassa. Esimerkiksi jalostusta voidaan nostaa keskusteluun positiivisessa mielessä – tosin positiivisten uutisten läpimeno mediassa on yleensä heikompaa kuin negatiivisten. Ehdotettiin, että

neuvottelukunnalle voisi luoda mediastrategian. Tavoitteena voisi olla, että media ottaa yhteyttä neuvottelukuntaan tarvitessaan asiantuntijoita seura- ja harrastuseläinten alalta.

Lemmikinpidon kynnyksen nostamisen ja eläinsuojelurikosten todettiin liittyvän toisiinsa ja olevan yhteiskunnallisesti tärkeä ja mutkikas vyyhti. Neuvottelukunta voi nostaa tärkeiksi kokemiaan asioita yhteiskunnalliseen keskusteluun ja pyrkiä siten vaikuttamaan.

Eläinten verkkokauppaa käsiteltäessä todettiin, että verkkokaupan ongelmista on syytä keskustella laajemminkin kuin vain eksoottisten eläinten osalta.

Hevosten osalta todettiin, että asema tuotantoeläimenä on merkittävä hevosten hyvinvoinnin kannalta. Hevosten ja ponien asemaa lemmikkieläimenä ei tulisi nostaa, sillä se tuo mukanaan inhimillistämistä ja liian vähäistä liikuntaa. Neuvottelukunnan toivottiin tuovan esiin sitä, että hevonen on liikkumaan luotu eläin, jota ei tule tarpeettomasti inhimillistää. Myös mainintaa hevosen välineellisestä asemasta raviurheilussa kritisoitiin. Toisaalta todettiin, että neuvottelukunnan näkökulma on ollut tuoda esiin sitä, että hevonenkin on usein lemmikki, ja siihen liittyvistä hyvinvointiongelmista on tarpeen keskustella.

Neuvottelukunta ryhtyy käsittelemään listaamia asioita edellä esitetyssä järjestyksessä. Jalostus otetaan käsittelyyn siinä vaiheessa, kun ministeriöstä sitä pyydetään. Tarvittaessa akuutteihin aiheisiin puututaan myös listan ulkopuolelta.

5. Neuvottelukunta keskusteli profiilinnostostaan sekä toimista näkyvyyden ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden parantamiseksi. Todettiin, ettei viestintään ole käytettävissä erillistä budjettia. Sihteeriresurssin ohella neuvottelukunta voi hyödyntää omien jäsentensä asiantuntemusta ja taustaorganisaatioita ja mahdollisuuksien mukaan ministeriön viestintää.

Neuvottelukunnan tiedotteet ja kannanotot on lähtökohtaisesti muotoiltava niin, että jäsenet ovat yksimielisesti kantansa takana. Tämä voi tehdä kannanotoista ympäröityjä. Ministeriön näkökulmasta neuvottelukunnan kannoilla on vaikutusta; esimerkiksi neuvottelukuntien määrittely eläinten hyvinvoinnille sekä eläinten olennaisten käyttäytymistarpeiden määrittely ovat olleet suureksi avuksi ministeriölle muun muassa uuden lainsäädännön kirjoittamisen yhteydessä.

Neuvottelukunnalla voisi olla paikkansa julkisuuteen nousevien, eläinten hyvinvointiin liittyvien tapausten neutraalina asiantuntijana. Neuvottelukunta ei nykymuodossaan kuitenkaan pysty reagoimaan nopeasti päivänpolttaviin aiheisiin mediassa. Puheenjohtajisto tarvitsee jäsenistön tuen esiintyessään mediassa, mikä tarkoittaa sitä, että aiheista olisi keskusteltava ja kanta päätettävä ennen mediassa esiintymistä. Neuvottelukunta voisi päättää kantansa etukäteen sellaisissa aiheissa, joiden odotetaan tulevan esiin jossain vaiheessa, ja reagoida tällöin nopeasti mediassa. Neuvottelukunnan kannattaa myös itse proaktiivisesti nostaa esiin tärkeinä pitämiään aiheita. Soveltuviin medioihin kannattaa olla ajoissa yhteydessä, jotta toimittajat ehtivät perehtyä aiheeseen.

Puheenjohtajisto päätti käydä läpi neuvottelukunnan aiemmat kannanotot ja tarkistaa niiden ajankohtaisuuden.

Neuvottelukunnan haasteena on, ettei sillä ole valmistelevaa sihteerää. Puheenjohtajisto päätti ottaa yhdessä muiden neuvottelukuntien puheenjohtajien kanssa yhteyttä ministeriöön ja esittää lisäresursseja sihteerityöhön.

Viranomaisnäkökulmasta neuvottelukunnan dokumentit ovat olleet tärkeitä. Kansalaisnäkökulmasta taas erilaiset suositukset, hyvien käytäntöjen oppaat, muistilistat ja muut helposti omaksuttavat ulostulot voisivat palvella tarkoitustaan hyvin. Esimerkiksi eläinten (jopa koirien) kauppaaminen verkossa erilaisilla kaupankäyntifoorumeilla (kuten tori.fi, huuto.net) herättää huolta, mihin neuvottelukunta voisi tarttua.

Ehdotettiin, että neuvottelukunta olisi yhteydessä Ylen aamutoimitukseen, Helsingin Sanomiin (tai vastaaviin) ja tarjoaisi henkilöesittelyä esimerkiksi neuvottelukunnan puheenjohtajasta. Puheenjohtaja antoi jäsenille tehtäväksi kartoittaa kunkin omia mediakontakteja ja konkreettisia väyliä saada ääntään kuuluviin.

Neuvottelukunnalla voisi olla kanava, jota kautta kansalaiset voisivat ottaa yhteyttä neuvottelukuntaan, mutta siihen pitäisi varata resursseja. Puheenjohtaja toivoi, että jäsenet tarkistaisivat neuvottelukunnan verkkosivun sisällön ja listaisivat sieltä puuttuvia aiheita, jotka toimitettaisiin tiedoksi ministeriön viestinnälle.

Neuvottelukunnan jäsenistön taustaorganisaatiot eivät juuri ole tuoneet neuvottelukunnan olemassaoloa ja toimintaa esiin omissa medioissaan, kuten jäsenlehdissään. Todettiin, että tästä olisi hyvä aloittaa. Jäsenistö voi myös jakaa neuvottelukunnan verkkosivua omilla sosiaalisen median kanavillaan. Eläinten hyvinvointikeskus jakaa aktiivisesti neuvottelukunnan tuotoksia eläintieto.fi -verkkosivullaan ja somekanavillaan, mutta ei toimi neuvottelukunnan tiedottajana.

Eläintenpitoon ja esimerkiksi verkkokaupan hyviin käytäntöihin todettiin tarvittavan eettistä näkökulmaa ja opastusta. Eläineettisiä suuntauksia on useita erilaisia, eivätkä kaikki neuvottelukunnan jäsenet jaa samaa käsitystä eläinten pitämisen ja hyödyntämisen oikeutuksesta. Yhteistä eettistä näkemystä voidaan hakea neuvottelukunnan työn ja kannanottotarpeiden taustaksi. Omaa eläinetiikkaansa voi kukin pohtia eri näkökulmista (utilitarismi, hyve-etiikka, eläinten oikeudet) ja testata näkemyksensä animal ethics dilemma -verkkotyökalulla (<http://www.aedilemma.net/>).

6. Muut asiat: Vieraslajiasiain neuvottelukunnan kokoonpano todettiin ja jäseniä onneltiin.
7. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.33.